

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีความพยายามอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้ทัดเทียมกับนานาประเทศและรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ของประเทศ ในด้านพลังงานนั้น รัฐบาลได้ดำเนินการขยายกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มเติมขึ้น ทั้งที่เป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงการผลิตจากก๊าซธรรมชาติ , พลังงานน้ำ , พลังงานความร้อนร่วม และพลังงานนิวเคลียร์

โดยเฉพาะในประเด็นของการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์นั้น ได้ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกและวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และองค์กรทางสังคมต่าง ๆ และในช่วงเวลาเดียวกันนี้เองที่รัฐบาลก็ได้ดำเนินการจัดสร้างศูนย์วิจัยนิวเคลียร์แห่งใหม่ขึ้นที่ อ.องครักษ์ จ.นครนายก จากเดิมที่มีอยู่ที่ อ.บางเขน กทม.

จากการศึกษาข้อมูลข่าวที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์ย้อนหลังลงไปในช่วงปี 2541 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่การจัดสร้างศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การวิจัยนิวเคลียร์อย่างรุนแรง และผู้วิจัยได้เข้าไปสำรวจในพื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้าง โดยพูดคุยซักถามอย่างไม่เป็นทางการจากประชาชนในพื้นที่ พบว่าประชาชนยังมีความสับสนและความเข้าใจที่ผิดว่า ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การวิจัยนิวเคลียร์ ประชาชนจึงเกิดความหวาดกลัวต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น ประกอบกับข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับนั้น มิใช่เกิดจากการสื่อสารโดยตรงจากผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่เป็นการถ่ายทอดผ่านมายังกลุ่มประชาชนเพียงบางกลุ่มหรือกลุ่มผู้นำชุมชนในพื้นที่เป็นหลักเท่านั้น

ทั้งที่ในความเป็นจริงโดยวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งนั้น ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การวิจัย จะถูกใช้เป็นศูนย์สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาวิชาการเทคโนโลยีนิวเคลียร์ ในสามสาขาด้วยกันคือ การแพทย์และการสาธารณสุข อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม กล่าวคือ

ก. ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข เพื่อผลิตสารไอโซโทปรังสีคุณภาพมาตรฐานในราคาข่อมเยา นำมาใช้ในการตรวจสอบและศึกษาการทำงานของอวัยวะภายในร่างกาย ป้องกันโรค หาสมมติฐานของโรคและแนวทางในการรักษา ตลอดจนใช้บำบัดรักษาอาการของโรคต่าง ๆ เช่น คอพอกเนื้องอก มะเร็ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์ในการฆ่าเชื้อในเครื่องมือแพทย์และเวชภัณฑ์ เช่น เข็มฉีดยา และผ้าก๊อช เป็นต้น

ข. ด้านอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนและพัฒนาการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิต รักษาคุณภาพและลดต้นทุนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น โรงงานผลิตเส้นใยสังเคราะห์ ไม้อัดแผ่นเรียบ ปูนซีเมนต์ กระเบื้อง กระดาษ ยางรถยนต์ วงจรอิเล็กทรอนิกส์ น้ำมันปิโตรเลียม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติ และการเพิ่มคุณค่าและสีสันทันของอัญมณี รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจติดตามความเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีนิวเคลียร์ต่าง ๆ

ค. ด้านเกษตรกรรม เพื่อศึกษาวิจัยเพิ่มคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร เช่น การใช้รังสีปรับปรุงพันธุ์พืช การกำจัดแมลงศัตรูพืชชนิดต่าง ๆ เพื่อควบคุมและลดปริมาณจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคและการเน่าเสียของเนื้อสัตว์ ผัก และผลไม้ เพื่อความสะดวกในการขนส่งทางไกล การส่งออก และเก็บไว้บริโภคนอกฤดูกาล

โดยสรุป ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การยูเออีคือศูนย์สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาวิชาการเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งใหม่ มิใช่เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยใช้นิวเคลียร์เป็นเชื้อเพลิงหรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์การยูเออี ก็ได้มีการดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ หรือ พปส. ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแผนประชาสัมพันธ์พบว่า พปส. ได้วางแนวทางของกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. การสำรวจพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบ
2. การพบปะผู้นำชุมชน
3. การจัดการชมกิจการสำนักงานของ พปส. ที่บางเขน , และศูนย์ฉายรังสี ให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนและกลุ่มประชาชนในพื้นที่
4. การจัดเตรียมสื่อการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ
5. การดำเนินการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยอาศัยสื่อ
6. การพบปะประชาชนเป็นระยะ ๆ และร่วมกิจกรรมด้วย
7. การประเมินผล

ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายหลักของการประชาสัมพันธ์ของโครงการก็คือ กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา ครู สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกตำบล หัวหน้ากลุ่มสตรี โดย พปส. ซึ่งมีบุคลากรจำนวนไม่มากนักในการทำงานก็ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า กลุ่มผู้นำชุมชนเหล่านี้จะเป็นสื่อกลางและเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และสร้างเสริมทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งทัศนคติที่ดีจะเกิดขึ้นได้นั้นตัวผู้ถ่ายทอดหรือตัวผู้นำชุมชนนั่นเองย่อมจะต้องมีความรู้ ทัศนคติ และให้ความร่วมมือต่อโครงการเป็นอันดีเสียก่อนที่จะเผยแพร่แนวความคิดของศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กีย์ไปยังประชาชนได้เป็นผลสำเร็จ

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ ของกลุ่มผู้นำชุมชนต่อ โครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กีย์ และปัจจัยแวดล้อมอันได้แก่ความแตกต่างทางประชากร และพื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้นำชุมชน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับสื่อ ความรู้ และทัศนคติของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กีย์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายก กับความรู้ และทัศนคติของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กีย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างถิ่นที่อยู่อาศัย กับกับการเปิดรับสื่อ ความรู้ และทัศนคติของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ออร์กีย์

สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัยแตกต่างกัน
2. กลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัยแตกต่างกัน
3. กลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัยแตกต่างกัน
4. การเปิดรับสื่อของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัย มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัย
5. การเปิดรับสื่อของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัย
6. ความรู้ของกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัย
7. กลุ่มผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัยแตกต่างกัน
8. กลุ่มผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัยแตกต่างกัน
9. กลุ่มผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรภัยแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้นำชุมชนในจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะมีการก่อสร้าง โครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรักษ์

นิยามศัพท์ในการวิจัย

การเปิดรับสื่อหมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่โครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรักษ์ ตลอดจนกิจกรรมที่สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติจัดขึ้น

สื่อหมายถึง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ เอกสารแจก สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ)

กิจกรรมหมายถึง การพบปะผู้นำชุมชน การเยี่ยมชมสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ที่กทม. การบรรยายทางวิชาการ

ความรู้เกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรักษ์หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มผู้นำชุมชนต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรักษ์

ทัศนคติเกี่ยวกับโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรักษ์หมายถึง สภาวะที่บุคคลมีความรู้สึกตอบสนองต่อโครงการศูนย์วิจัยนิวเคลียร์องค์กรักษ์ ในทางที่เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วย

ผู้นำชุมชนหมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา ครู สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกอำเภอ สมาชิกตำบล หัวหน้ากลุ่มสตรี หัวหน้ากลุ่มอิสระต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในจังหวัดนครนายก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยที่ได้จะมีประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบโครงการ ในอันที่จะทราบถึงพฤติกรรม การเปิดรับสื่อ ความรู้และทัศนคติของผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของ โครงการศูนย์วิจัยนิเวศวิทยารองครักษ์ ซึ่งผลที่ได้นี้จะสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมา มีประสิทธิผลเช่นไร มีสิ่งใดที่เป็นจุดแข็ง และ จุดอ่อนที่ทางโครงการจะนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแผนงาน ให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น